

Høringsuttalelse fra Radio 102

Rammevilkår for lokalradio i forbindelse med digitalisering av radiomediet.

Innledning:

Denne høringsuttalelsen er forfattet av Thor Magnar Thorsen, redaktør i Radio 102. Og det er med utgangspunkt i Radio 102 og vår situasjon denne høringsuttalelsen er basert på. Jeg er også nestleder i Norsk lokalradioforbund og forbundet vil levere en egen uttalelse til Departementet.

Radio 102 ble startet i januar 1985. Stasjonen har en 24/7 konsesjon og sender i 8 kommuner på Haugalandet, med Haugesund og Karmøy som de mest folkerike. Radio 102 har 9 ansatte og omsatte for 11,5 millioner kroner i 2014. I tillegg til fast ansatte er det også tilknyttet ca. 10 frilansere som leverer stoff til stasjonen.

I følge tall fra Norsk Gallup er det ca. 30 prosent av innbyggerne i konsesjonsområdet som hører på Radio 102 daglig. Vi sender i dag på FM og via nettradio. For et års tid siden startet vi også prøvesendinger på DAB. Det er ikke Radio 102 som har konsesjon for prøvedrift i lokalradionettet for DAB. I dag leier vi plass hos et selskap som drives av Egil Solberg. Han driver også en konkurrerende radiokanal i vårt konsesjonsområde. Vi betaler i dag 8.000,- (pluss moms) per måned for å kunne sende på DAB. Vi sender identisk innhold på FM og DAB.

Våre erfaringer med DAB er ikke udelt positive. Til tross for at anlegget, i følge Solberg, er utstyrt med særdeles kraftige sendere opplever våre lyttere dårlige mottakerforhold både i bil og ikke minst innendørs. Dette gjelder mer eller mindre i hele konsesjonsområdet. DAB anlegget som er satt i drift på Haugalandet skal være et avansert og kostbart anlegg, men fungerer likevel ikke som et reelt alternativ til FM og nettradio. Jeg vil anslå at vi kanskje har 5 prosent av vår lytting på DAB i dag, og vi får daglig klager fra publikum som enten ikke får oss inn eller som opplever at signalene faller ut.

2. Tema for høringen

Hvilke lokalradioer bør kunne fortsette å sende på FM-nettet etter slukking i 2017/2019?

Vi mener at alle lokalradioer må kunne fortsette sine sendinger på FM også etter at rikskanalene velger å slukke sine FM-sendinger.

I dag eier de fleste lokalradiostasjoner sine egne sendernetter på FM. Dette har mange lokale stasjoner brukt flere tiår på å få på plass. Det har kostet mye for den enkelte stasjon å få optimalisert sendernettet i egne konsesjonsområder. For mange stasjoner ligger store deler av overskuddet gjennom flere år plassert i egne FM-sendere. Om noen stasjoner må slukke sine FM nett vil disse investeringene bli verdiløse.

De fleste stasjoner har også opparbeidet kompetanse om egne FM-nett og kan derfor levere stabile sendinger med minimal nedetid. Det er en forutsetning for å bygge opp stabil lytting i eget område. Vi opplever at DAB-nettet ikke er i nærheten av samme kontinuitet og stabilitet. Dette gjelder ikke bare i vårt område. Dette er noe hele lokalradiobransjen som har hatt sendinger i lokale DAB-nett har erfart. Dette gjelder ikke bare lokalradioer, men DAB sendinger generelt. Selv om DAB nettet for

riksradio nå er offisielt ferdig utbygd i Rogaland er det fortsatt ikke mulig å kjøre rundt i fylket med fullgod radiodekning. I beste fall får du inn DAB radio i og rundt de store byene. I distriktet ellers er deknningen veldig dårlig. Dette gjelder både i bil og innendørs. Da er FM det eneste alternativet som fungerer.

Det finnes heller ikke noe kapasitetsproblem om lokalradio får fortsette på FM. FM-nettet finnes allerede, og vil fortsatt eksistere om selv om rikskanalene går over til kun å sende på DAB. I beste fall vil det bli flere ledige frekvenser om rikskanalene får slukke sine sendinger på FM slik at lokalradio kan få optimalisert sine sendernet. Det er ingenting i veien for at FM og DAB kan eksistere side om side, verken teknisk eller på annen måte.

Vi er også i utgangspunktet skeptiske til at det er politikere som skal bestemme over hvilken teknologi lokalradio skal benytte for å få distribuert sine sendinger. Politikerne og tilsyn har kontrollmyndighet og styringsmuligheter gjennom tildeling av konsesjoner og innholdet og kravene som legges til disse. Vi ser ikke nødvendigheten av at politikere i tillegg skal instruere hvilken teknisk plattform lokalradio skal distribueres på. Dette er etter vår mening en sak hver enkelt stasjon må vurdere i forhold til lokale behov, egen økonomi og hva som er formålstjenlig for den enkelte.

Vi mener likevel at lokalradio må tilstrebe og være på alle kanaler der lytterne befinner seg til en hver tid. Om dette er på nettradio, FM eller DAB eller andre plattformer må hver enkelt stasjon vurdere. Dette handler om hvilke lyttere hver stasjon henvender seg til og hvor disse lytterne finnes.

Det er også et spørsmål om økonomi. Samlet sett går norsk lokalradio med blodrøde tall. Det vil ikke bli bedre om alle stasjoner enten må kjøpe eller leie seg inn på et lokalt DAB-nett. Samlet sett står lokalradiolytting for ca. 3 prosent av den totale radiolyttingen i Norge. Om en skal tvinge lokalradio over på DAB vil dette også føre til at penger som kunne blitt brukt til å lage lokalradio nå vil måtte gå til nye kostnader knyttet til distribusjon. Det kan føre til at lokalradio samlet sett får en enda lavere lytterposisjon enn i dag og med den enda dårligere økonomi. Da tror jeg man vil oppleve at mange stasjoner ser seg nødt til å legge ned driften og mangfoldet vil forsvinne.

3.1 Digitalradiomeldingen

I digitalradiomeldingen står det at «kommersiell lokalradio i nokon grad konkurrerer i same marknad som Radio Norge og P4». Dette er en uttalelse vi er sterkt kritiske til. I den grad dette er tilfelle må dette gjelde de lokalradioene som Radio Norge og P4 selv eier. Vår bestemte oppfatning er at lokalradio ikke opererer i det nasjonale markedet. Radio 102 omsetter for 11,5 millioner kroner. Det er ikke en eneste annonsekroner vi henter inn som er i konkurranse med de store kommersielle stasjonene. Vi selger utelukkende annonser i det lokale markedet. Det er nettopp derfor vi heller ikke får innpass hos de større butikkjedene som driver i vårt lokalområde. De bruker annonsekronene sine nasjonalt.

3.2 Hvilke områder bør omfattes av slukkingen

Vi mener at alle lokalradioer må fortsette på FM. Om også de store lokalradioene må slukke sine FM sendinger på samme måte som rikskanalene nå ønsker å gjøre vil dette bety at FM-nettet blir veldig lite attraktivt for de som blir igjen på FM-båndet. Lokalradio står for en marginal del av den samlede radiolyttingen. Derfor bør ikke dette svekkes ytterligere ved at de mest populære lokalradioene forsvinner fra FM-båndet. Lytterne må kunne forvente forutsigbarhet. Med det menes at lytterne må forvente å finne all lokalradio på FM og ikke bare de minste stasjonene. Dette er særdeles viktig både for de større og de mindre lokalradioene, uavhengig av hvilken type konsesjon stasjonen har.

Skal det være en reel mulighet for å ha en bærekraftig lokalradiobransje bør hele FM-nettet vies lokalradio i overskuelig fremtid. Først da vil det være en reel mulighet for at lokalradio fortsatt vil kunne ha et visst antall lyttere og med det ha mulighet til å hente inn nødvendige midler fra det lokale annonsemarkedet.

Om NRK og de store kommersielle rikskanalene frykter økt konkurranse fra lokalradio om alle får fortsette på FM så ser ikke på dette som noe stort problem. Er det noe lokalradiobransjen trenger så er det økt oppmerksomhet fra både lyttere og annonsører. Jeg minner om at lokalradio står for om lag 3 prosent av den samlede radiolyttingen. Om dette hadde økt noe så tror jeg det bare ville vært en fordel for radiolytterne og deres valgmuligheter. Dette ville gitt et større mangfold og sikret sterkere lokale stemmer og meninger i det offentlige rom. Det er noe alle lokalsamfunn trenger.

3.3 Nisjeradiokonsesjonærer

Vi er av den oppfatning at alle lokalradiostasjoner bør behandles likt og ha samme vilkår. Det betyr at type konsesjon ikke skal legges til grunn for hvilke stasjoner som kan fortsette på FM. I vårt område har vi en 24/7 konsesjon, mens vår lokale konkurrent har nisjekonsesjon. Likevel konkurrerer vi om de samme annonseinntektene og de samme lytterne i det samme geografiske området. Selv om konsesjonene i utgangspunktet er differensierte i forhold til krav om innhold og inntektsbegrensninger så har det vist seg at i praksis at stasjonene i stor grad drives på samme måte og konkurrerer i samme marked om både lyttere og annonseinntekter.

Forskjellen mellom allmennradio og 24/7 konsesjoner er i praksis enda mindre. Oppsummert kan man si at intensjonene for de forskjellige konsesjonene er gode og gjennomtenkte, men at det i praksis ikke har fungert spesielt godt. Det har også vist seg at kontroll og tilsyn rundt dette ikke har fungert, og vi vet det finnes eksempler på at reglene rundt eksempelvis inntektsbegrensning kan omgås uten at dette får konsekvenser for de det gjelder.

Anleggskonsesjoner må lyses ut på nytt

Vi mener at anleggskonsesjonene må lyses ut på nytt. Det ble presisert at de anleggskonsesjonene som ble tildelt i prøveperioden ikke skulle ha presedens i forhold til hvem som kunne søke å få tildelt anleggskonsesjon når disse skulle tildeles permanent. Dette fikk jeg skriftlig bekreftet fra Medietilsynet når prøvedrift av konsesjonene ble lyst ut. Og det var også derfor vi ikke søkte om anleggskonsesjon i prøveperioden. Nå har vi høstet erfaringer med DAB og kommer derfor til å vurdere å søke om anleggskonsesjon når denne lyses ut, enten alene eller sammen med andre.

For oss er det et vesentlig poeng at det ikke kan være en konkurrerende radiokanal som sitter på anleggskonsesjonen alene. Vi kan også se for oss en at en nøytral og kanskje nasjonal aktør sitter på anleggskonsesjonen der alle lokalradioer i samme område kan leie seg plass på like vilkår.

4. Virkemidler for å legge til rette for lokalradio i DAB-nettet.

Vi mener at det bør etableres en tilskuddsordning der lokalradio kan søke om støtte til å sette opp og drifte et lokalradionett på DAB. Da kan også flere stasjoner i samme område gå sammen og søke om dette.

Det må også legges til rette for å sikre at alle som har en innholdskonsesjon får tilbud om tilgang til det lokale DAB-nettet til en pris som er fornuftig. En må unngå at en radiostasjon, som også innehar anleggskonsesjon i et område, kan stenge ute en konkurrerende radiostasjon i det lokale DAB-nettet.

Tunneldekning

Det må også sikres at lokalradio på DAB har like god dekning som rikskanalene når det gjelder dekning i tunneler. Stadig flere store veiprosjekter legges i tunnel, spesielt inn og ut av byer og tettsteder.

Per i dag får man i all hovedsak ikke inn lokalradio i tunnel noe sted. Dette gjelder både FM og DAB-signaler. Radio 102 er en såkalt beredskapsradio der forsvaret og andre kan nytte seg av våre frekvenser ved katastrofer og ulykker. Derfor er vi nødt til å ha dekning også i tunnelene i hele konsesjonsområdet. I dag gis vi ikke anledning til dette. Der vi har forsøkt å få dette til her lokalt er vi blitt forespeilet en kostnad som vil være umulig å kunne påta oss.

Rikskanalene betaler ikke for dekning i tunnel, derfor bør heller ikke lokalradio måtte ta denne regningen. Radiodekning i tunneler er Statens Vegvesen sitt ansvar. Dette må også gjelde lokalradio.

5.2 Ny utlysning eller forlengelse

Vi mener også at både 2017 og 2019 vil være alt for tidlig i forhold til å forvente at alle lokalradiostasjoner skal kunne sende på DAB. Det trengs mye lengre tid. Dette handler både om finansiering, samt å bygge opp kompetanse lokalt. Når det gjelder finansiering så har det vært vanskelig for lokalradio å gå inn med mye penger til en fremtidig DAB-satsing. Dette henger blant annet sammen med at samtlige lokalradiokonsesjoner går ut i 2016. Derfor vet man i dag ikke om man faktisk har en konsesjon og sende på etter 2016 og derfor er det også vanskelig å bruke flere hundretusen på DAB dekning. De anleggskonsesjonene som nå er tildelt er også basert på prøvedrift og da vet heller ikke de som i dag sitter på disse konsesjonene om de fortsatt har disse etter den endelige tildelingen.

Oppsummert mener vi at anleggskonsesjonene må lyses ut på nytt. Det må etableres støtteordninger det kan søkes om midler til å bygge lokale DAB-nett og sist men ikke minst må dagens innholdskonsesjon forlenges betraktelig. Minst 5-7 år. Lokalradiobransjen trenger forutsigbarhet og

trygge rammevilkår. Først da vil en kunne etablere og etter hvert drifte fungerende DAB-anlegg lokalt.

5.3 Tildelingskriterier ved evt. ny utlysning

I utgangspunktet mener vi at dette ikke skal legges opp til en ny utlysningsrunde for lokalradio som skal fortsatt på FM. De som i dag innehar konsesjonene trenger forutsigbarhet. En ny utlysningsrunde vil bare skape usikkerhet og lokalradioene vil verken kunne investere tid eller penger med et lengre perspektiv om en ikke vet om en fortsatt har konsesjon.

Oppsummering

Radio 102 er for at det bygges ut et sterkt lokalt DAB-nett, men mener at vi trenger betraktelig mer tid før vi eventuelt slukker våre sendinger på FM. I årene som kommer mener vi at et lokalt DAB nett må bygges ut i tillegg til, ikke i stedet for, et sterkt og godt fungerende FM-nett.

Det må opprettes statlige tilskuddsordninger for å sikre at vi kan sende med minst like god dekning som vi i dag gjør på FM-nettet. Vi trenger også tid til å bygge lokal kompetanse på DAB.

Om NRK, P4 og Radio Norge ønsker å slukke sine FM-sendinger i 2017 eller 2019 så må de gjerne få lov til det. Det skal ikke vi legge oss bort i. Men om lokalradio ønsker å fortsette på FM også etter 2017 eller 2019 ser vi ikke hvorfor dette skulle være problematisk for verken radiolyttere, rikskanaler som kun ønsker å sende på DAB, myndigheter eller andre. Tvert i mot.

Vi mener også at videre drift og potensiell vekst forutsetter at vi får fortsette på FM i minst 5-7 år etter at nåværende konsesjon utløper. Vi mener også at nåværende konsesjon må forlenges minst like lenge.

Kun da er vi sikret kontinuitet, forutsigbarhet og rammevilkår som gjør oss i stand til å lage god, viktig og underholdende lokalradio hver eneste dag. Og kun på den måten kan vi fortsatt sette lokale saker på dagsorden, være et viktig talerør og meningsbærer i både den offentlige og lokale debatten, sikre arbeidsplasser og være med å sikre at det finnes et mangfoldig og interessant radiotilbud til innbyggerne i vårt konsesjonsområde. Det fortjener vi og det fortjener våre lyttere.

Haugesund 6. januar 2015

Thor Magnar Thorsen

Ansvarlig Redaktør

Radio 102

Mediehuset Haugesunds Avis

RADIO2
Står på for deg!